

Смъртта на Царь Самуила

Битката бѣше жестока и кървава. Никога до тогава Бѣласица планина не бѣше изпѣлвана съ толкова много хора. Българи и гърци се биеха на живот и смърт. Царь Самуилъ самъ предвождаше своитѣ храбри войници. Възседналъ на бѣлъ конь, той обикаляше всички укрепления и насърчаваше военачалници и войници.

Но грѣцкият императорь Василий, който правѣше отчаяни опити да проникне презъ укрепленията, хвърли нови войски. Тѣхниятъ опитъ бѣше отблъснатъ. Тогава управителътъ на филиполската крепост, полководецътъ Никифоръ, поиска отъ императора позволение да предприеме смѣла атака, като обиколи българскитѣ войски

царь битка. Грѣцкият императорь, юпийненъ отъ победата си, заповѣда да върнатъ пленницитѣ назадъ, но преди това даде строга заповѣдъ: — Извадете имъ очитѣ на тия варвари! На всѣки сто души оставете по единъ съ едно око, за да има кой да ги води назадъ.

Паднали на колѣне, съ плачъ и ридания, войницитѣ на Самуила моляха жестокия императорь да се смили надъ тѣхъ и децата имъ. Но той остана неумолимъ.

— Българоубице! Жестоки императоре! ревѣха ослѣпенитѣ. — Твоето наказание ще бѣде жестоко! Богъ ще те накаже заради нечовѣшката ти жестокостъ.

Но Василий, нареченъ поради това си злодеяние Българоубице, не трепна. И даде нова заповѣдъ — веднага да върнатъ пленницитѣ назадъ, при тѣхния царь.

И тръгнаха по заснѣжената Бѣласица, всрѣдъ прѣспи и снѣжни бури, ослѣпенитѣ български войници, за да се върнатъ при жени и деца.

Въ Прилепъ, където бѣше отишълъ царь Самуилъ, достигна страшната вестъ.

— Идватъ! Нашитѣ се връщатъ!

Но въ лицата на всички се четѣше скръбъ и болка, а не радостна усмивка, защото всички мълвѣха, че тѣ се връщатъ, но нѣма да могатъ да видятъ близкитѣ си.

Царь Самуилъ излѣзе вѣнъ отъ града, за да посрещне своитѣ войници. Но когато шествието наближи и той се вгледа въ мъртвитѣ имъ зеници, когато съзрѣ цѣлата безкрайна върволица отъ слѣпци, сърцето му не издържа, той се струполои и падна въ не-свѣстъ.

Следъ два дни, измѣчванъ отъ дълбоката скръбъ, легнала въ сърцето му, той умира. Неговата смъртъ носи и края на първото българско царство. Започватъ раздори между боляритѣ му, които даватъ възможностъ на гърцитѣ да нападнатъ и заробятъ земитѣ ни.

Цв. Николовъ

Като видѣ войницитѣ си Царь Самуилъ жадно наведе глава...

отъ къмъ гърба и така да имъ нанесе жестокъ ударъ. Императорътъ се съгласи и Никифоръ поведе своитѣ хора.

Българитѣ не очакваха това коварно нападение. Въстана на Самуила настана бъркотия. Грѣцкитѣ войски напад-наха отъ две страни.

Самъ царь Самуилъ се изненада отъ това неочаквано нападение. Край него се биеха български и грѣцки войници. Падаха трупове, течеха кърви, звѣнтѣха копия и мечове. И той почувствува, че предъ очитѣ му тъмнѣе. Полушна се и падна отъ коня. Но две здрави рѣце го сграбчиха и отново го сложиха. Той погледна като въ снѣнъ и видѣ сина си Гавраила, който го намѣсти на коня и му пришепна:

— Да бързаме, защото иначе ще бѣдемъ живи заловени.

Така царь Самуилъ се избави отъ пленяване, но неговитѣ войници не можаха да се измѣкнатъ отъ обрѣча, въ който бѣха заградени. Четирнадесетъ хиляди войници бѣха пленени въ тази жестока и нещастна за българския

жално Стефчо. Таткоо! Мамоо!

Но никой го не чу.

И безъ самъ да се усѣти, Стефчо влѣзе въ гората. Уплаши се и веднага тръгна назадъ. Но бѣше съвсемъ тъмно, той не виждаше къде стѣпва и краката му се заплетоха въ дебели като вѣжета лиани. Потегли настрана. Предъ него се изпрѣчиха като черни великани тъмнитѣ сѣнки на дърветата. Опита се да върви на другаде — лицето му се одра въ нависнали клонища.

Спрѣ се безпомощенъ. Нѣмаше вече сили дори и да вика. Отъ детскитѣ му очички се зарониха две броеници сълзи.

Накъде да върви? Какво да прави? А страшна е бразилската гора. Пълнятъ изъ нея безброй гадина. Като се вслуша човѣкъ въ мрачината, чува непрекъснато шумолене въ сжчкитѣ и листата, и непознати, пискливи звуци отъ какви ли не брѣмбари и насѣкоми. Лазятъ по тъмната земя

между дърветата отровни змии и търсятъ заспали птичета, жаби, мишки и малки горски животни, омайватъ ги съ страшния си погледъ и ги схрускватъ на единъ само залък. Свѣтлятъ изъ мрака очитѣ на мравоедитѣ и дивитѣ котки, на ягуаритѣ и бразилскитѣ лѣвовове, които тамъ се наричатъ пуми. И маймуни, броненосци, лѣвници и лисици, тапири, хищни орли, и какви ли не още животни и жестоки звѣрове нѣма тамъ! Тежко и горко пъкъ на оня, който въ тъмнината стѣпни върху нѣкой мравунякъ на червентѣ мравки, които хапятъ до кръвъ или разбута нѣкое гнѣздо на заспали оси!

Така отчаянъ и схванатъ отъ ужасъ стоеше малкиятъ Стефчо насрѣдъ гората, незнаеше накъде да върви и само нечуто шепнѣше:

— Татко... Майчице... Татко... Майчице...

По едно време той събра малко сила, отвори очи и се огледа. И нищо друго не видѣ наоколо си, освенъ страшенъ мракъ и много свѣтли

крѣгчета, които блещукаха около него и все по-плътно го ограждаха. — Дивитѣ животни... — помисли си той. Това сѣ очитѣ на дивитѣ животни. Вече идатъ, още малко и ще ме разкъсатъ... Татко...

Ангели въ небето за Христосъ — детето чудни пѣсни пѣятъ и криле си вѣятъ.

Отъ криле имъ бѣли долу полетѣли малки перошинки — бѣлитѣ снѣжинки.

И земята цѣла, цѣла побѣлѣла. Радватъ се децата, тупкатъ имъ сърдцата.

Блѣсватъ имъ очичкитѣ, шамватъ имъ страничкитѣ шумъ до Бога вдигатъ! — Коледа пристигна! Е. Багряна

АМБЛИОРНИСЪ

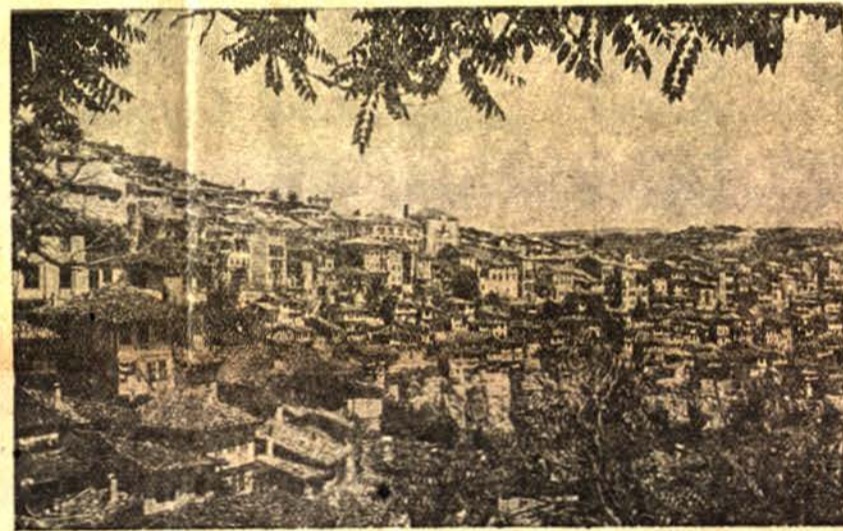
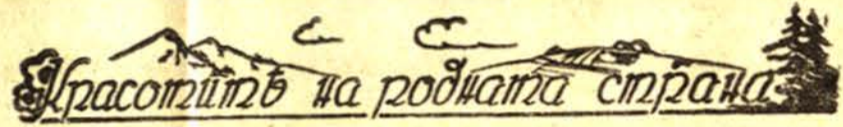
Амблиорнисътъ е видъ райска птица, която живѣе въ

Нова Гвинея. Наричатъ я още

градинарка, понеже мжжкниятъ амблиорнисъ, има обичай, когато женскиятъ мжти или стои въ гнѣздото при малкитѣ, да събира цвѣта, листа и треви, съ които прави около гнѣздото единъ видъ градинка.

Амблиорнисътъ се храни съ червеи, мушици и други насѣкоми. Убиватъ го заради красивитѣ му пера, които служатъ за украшение.

Велико Търново — старата българска столица

Шеги и смѣшки

- Колко крака има коня? — Осемъ.
- Какъ тѣй? — Ей тѣй: два предни, два задни, два лѣви и два дѣсни!
- Какво рисувашъ, Ванчо? — Рисувамъ: коза яде салата.
- Ами на рисунката ти нѣма никаква салата! — Козата я изяде вече!
- Да, но и коза нѣмашъ нарисувана! — Да не мислишъ, че е глупава да остане, та да я биятъ!

НАРОДНИ БУДИТЕЛИ

Неофитъ Бозвели 1785—1848

Неофитъ Бозвели е родомъ отъ гр. Котелъ. Откакъ получилъ основно образование при попъ Стойко (после епископъ Софроний), станалъ калугеръ въ Хилендарския манастиръ. Презъ 1813 г. той отишелъ като учителъ въ гр. Свищовъ и тукъ съставилъ своето Демоводство (шестъ книжки за основнитѣ училища). После, като видѣлъ злоупотрѣбитѣ на грѣцкитѣ владици, почналъ да подтиква българитѣ да си искатъ свое народно духовенство и българска, а не грѣцка, служба въ черквитѣ. Гърцитѣ го преследвали жестоко, а патриаршията го заточила два пѣти на Света-гора, гдето 8 години страдалъ въ голѣми неволи. До последенъ дѣхъ той училъ чрезъ писма буднитѣ българци да се борятъ за духовната си свобода. Написалъ е знаменитата Мати Болгария (1846 г.), гдето бичува грѣцкитѣ насилния и зове българитѣ къмъ просвѣта и защита на народната честь.

ПИСМО ДО ДЪДО МРАЗЪ

Ето, съдамъ и завчасъ, писъмце на Дѣдо Мразъ ще напиша сега азъ: — Моля ти се, Дѣдко драгъ, ела ни на гости пакъ, и ни донесъ студъ и снѣгъ. Стига тази топлина. Че ми купиха една чудно хубава шѣйна. Стига тѣзи кални дни, ела та ги прогони и рѣкитѣ вледени. И помни — туй писъмце, пиша ти го отъ сърдце съ мнѣчкитѣ си рѣце. Чуй ме, скжпи Дѣдо Мразъ, ела, постой тукъ при насъ, отъ душа те моля азъ. Славчо Ангеловъ

пжтеката, дигаше очи къмъ небето и питаше:

— Свѣтла звездице, кой те прати да ме изведешъ изъ гората? Мила звездице, кой ме спаси?

— А гласътъ на Невидимия му отговаряше:

— Моята звезда бди надъ цѣлия свѣтъ. Тя помага на беднитѣ, вдѣхва нова вѣра въ отчаянитѣ, сочи пътя на изгубенитѣ. Моята звезда води децата къмъ бѣдещето, тя връща заблуденитѣ възрастни въ правия пѣтъ.

— А Ти кой си? — питаше замаянъ Стефчо.

— Не Ме ли познавашъ? — отговаряше благиятъ гласъ.

Трѣбва ли да Ме видишъ, за да Ме познаешъ?

— Познавамъ Те! — зашепна радостно Стефчо. Познавамъ Те. Ти си Исусъ Христосъ, пазителътъ на децата, водачътъ на възрастнитѣ. Ти си Спасителътъ. Вървя по-диръ Тебе.

И Стефчо тръгна по върния пѣтъ къмъ дома си.

Матвей Вълевъ